

kosova

```
<!--
/* Font Definitions */
@font-face
{font-family:"Cambria Math";
panose-1:2 4 5 3 5 4 6 3 2 4;
mso-font-charset:162;
mso-generic-font-family:roman;
mso-font-pitch:variable;
mso-font-signature:-1610611985 1107304683 0 0 415 0;}
@font-face
{font-family:Calibri;
panose-1:2 15 5 2 2 2 4 3 2 4;
mso-font-charset:162;
mso-generic-font-family:swiss;
mso-font-pitch:variable;
mso-font-signature:-520092929 1073786111 9 0 415 0;}
/* Style Definitions */
p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal
{mso-style-unhide:no;
mso-style-qformat:yes;
mso-style-parent:"";
margin-top:0cm;
margin-right:0cm;
margin-bottom:10.0pt;
margin-left:0cm;
line-height:115%;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:11.0pt;
font-family:"Calibri", "sans-serif";
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:Calibri;
mso-fareast-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-bidi-font-family:"Times New Roman";
mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-fareast-language:EN-US;}
.MsoChpDefault
{mso-style-type:export-only;
mso-default-props:yes;
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:Calibri;
mso-fareast-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-bidi-font-family:"Times New Roman";
mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-fareast-language:EN-US;}
.MsoPapDefault
{mso-style-type:export-only;
margin-bottom:10.0pt;
line-height:115%;}
@page Section1
{size:612.0pt 792.0pt;
margin:70.85pt 70.85pt 70.85pt 70.85pt;
mso-header-margin:35.4pt;
mso-footer-margin:35.4pt;
mso-paper-source:0;}
div.Section1
```

{page:Section1;}

-->

<!--

```

/* Font Definitions */
@font-face
{font-family:"Cambria Math";
panose-1:2 4 5 3 5 4 6 3 2 4;
mso-font-charset:162;
mso-generic-font-family:roman;
mso-font-pitch:variable;
mso-font-signature:-1610611985 1107304683 0 0 415 0;}
@font-face
{font-family:Calibri;
panose-1:2 15 5 2 2 2 4 3 2 4;
mso-font-charset:162;
mso-generic-font-family:swiss;
mso-font-pitch:variable;
mso-font-signature:-520092929 1073786111 9 0 415 0;}
/* Style Definitions */
p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal
{mso-style-unhide:no;
mso-style-qformat:yes;
mso-style-parent:"";
margin-top:0cm;
margin-right:0cm;
margin-bottom:10.0pt;
margin-left:0cm;
line-height:115%;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:11.0pt;
font-family:"Calibri","sans-serif";
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:Calibri;
mso-fareast-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-bidi-font-family:"Times New Roman";
mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-fareast-language:EN-US;}
.MsoChpDefault
{mso-style-type:export-only;
mso-default-props:yes;
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:Calibri;
mso-fareast-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-bidi-font-family:"Times New Roman";
mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-fareast-language:EN-US;}
.MsoPapDefault
{mso-style-type:export-only;
margin-bottom:10.0pt;
line-height:115%;}
@page Section1
{size:612.0pt 792.0pt;
margin:70.85pt 70.85pt 70.85pt 70.85pt;
mso-header-margin:35.4pt;
mso-footer-margin:35.4pt;
mso-paper-source:0;}
div.Section1
{page:Section1;}

```

-->

KOSOVA

Ba_kenti:

Kosova eski Yugoslavya Federasyonu'nun da 1lmas1ndan k1sa bir süre öncesine kadar özerk oldu undan resmen tan1nm1_ bir ba_kenti bulunuyordu. Buras1 da Pri_tine'ydi. Ancak daha sonra özerkli i kald1r1ld1 1ndan Pri_tine'nin bugün resmiyette bir ba_kent özelli i bulunmamaktad1r. Ancak Pri_tine yine de Kosova bölgesinin bir merkezi durumundad1r. Halk bu _ehri bir merkez olarak tan1d1 1 gibi, devletin bölgeyle ilgili önemli daireleri, askeri merkezleri ve e itim kurumlar1 bu _ehirde bulunmaktad1r. Pri_tine'nin nüfusu yüz bin civar1ndad1r. Ba_kent Pri_tine birbirinden çok farklı özelliklere sahip iki bölümden olu_maktad1r. S1rplar1n oturdu u yeni bölgesinde modern hizmetlerle donat1lm1_ ve çok katlı apartmanlar1n bulundu u siteler dikkati çekerken, Müslümanlar1n yo un oldu u kesimde genellikle bir veya iki katlı eski binalar ya da yeni gecekondular dikkati çeker. Bu kesim altyap1 hizmetlerinden de mahrumdur.

Ekonomik durumu:

Kosova, S1rplar1n maksatl1 politikalar1 sebebiyle ekonomik yönden geri b1rak1lm1_ bir bölgedir. Bölgenin k1rsal kesiminde oturan Müslümanlar genellikle tar1m ve hayvanc1l1kla u ra_maktad1rlar. ^ehirlerde Müslümanlar aras1nda i_sizlik hakimdir. 0_sizlik yüzünden ba_kent Pri_tine'nin parklar1n1, cami bahçelerini bo_dola_an insanlar doldurur. 0_sizlik do al olarak beraberinde fakirli i getirmektedir. 0_sizler ordusunu olu_turanlar sadece vas1fs1z elemanlar de ildir. Çok say1da üniversite mezunu da, S1rp yönetiminin maksatl1 uygulamalar1 yüzünden i_bulamamakta, i_bulabilenlerin birço u da daha sonra i_ten at1larak i_sizler ordusuna dahil edilmektedir. Bundan dolayı Müslümanlar aras1nda fakirlik oran1 yüksek, gelir düzeyi dü_üktür. Ancak S1rp yönetimi bu konudaki gerçek bilgileri ve istatistikleri aç1klamaktan kaç1nmaktad1r.

Stratejik durumu:

Dünyan1n de i_ik yörelerine da 1lm1_ durumdaki Arnavutlar1n en yo un olarak ya_ad1klar1 bölge Balkanlar1n güney kesimidir. Bu bölgede 6 milyona yak1n Arnavutun ya_ad1 1 tahmin edilmektedir. Bu kitle üç ayr1 ülkeye yay1lm1_t1r: Arnavutluk, Makedonya ve Yugoslavya. 3,9 milyon nüfusa sahip olan Arnavutluk'ta halk1n % 95'ten fazlas1 Arnavuttur. Oki milyon iki yüz bin nüfusa sahip olan Makedonya'da sekiz yüz bin civar1nda Arnavut bulunmaktad1r. Bu say1yla Arnavutlar, Makedonya nüfusunun % 35'ini olu_turmaktad1rlar. Yugoslavya s1n1rlar1 içinde ya_ayan Arnavutlar ise genellikle Kosova'da toplanm1_lard1r. Bu bölgede ise Arnavutlar1n say1s1 etnik oranlarla ilgili olarak verdi imiz bilgilerden de anla_1laca 1 üzere yakla_1k 1,4 milyonu bulmaktad1r. Arnavutlar sadece Kosova'da de il Makedonya'da da etnik ayr1m politikas1na ve haks1z1 a maruz kalmaktad1rlar. Bu yüzden bölgede ya_ayan Arnavutlar aras1nda tüm Arnavutlar1n tek bir devlet çat1s1 alt1nda birle_tirilmesi gerekti i dü_üncesi etkilidir. Bu dü_üncenin en çok etkisini gösterdi i bölge ise Kosova'd1r. Bu aç1dan Kosova bölgede büyük bir Arnavut

devletinin kurulmas1 konusunda önemli bir stratejik konum arz etmektedir. Arnavutlar1n tek bir devlet çat1s1 alt1nda bir araya gelmelerine ise Bat1 ülkeleri, NATO ve bölge ülkeleri içinde böyle bir geli_meden birinci derecede etkilenecek olan Makedonya kar_1 ç1kmaktad1r. Bat1'n1n ve NATO'nun Kosova dram1na duyars1z kalmas1nda bölgedeki tüm Arnavutlar1n tek bir devlet çat1s1 alt1nda birle_ebilecekleri endi_esinin önemli rolü oldu unu söyleyebiliriz.

Dini durumu:

Kosova halk1n1n % 90'1n1n Müslüman, onlar1n da % 80'inin Arnavut oldu unu söylemi_tik. Arnavutluk Arnavutlar1 aras1nda yakla_1k % 30 oran1nda h1ristiyan, % 20 - 25 oran1nda da bekta_i bulunmakla birlikte Kosova Arnavutlar1n1n tamam1na yak1n1 Müslümand1r. Ancak Kosova Müslümanlar1 dini bilgi ve bilinç yönünden Makedonya Arnavutlar1ndan geri durumdad1rlar. Bunun bizim gördü ümüz kadar1yla dört önemli sebebi var: Birincisi bu bölgedeki Arnavutlar1n sürekli etnik ayr1mc1l1 a tabi tutulmalar1, kendilerine yönelik bask1 ve _iddette özellikle etnik kimliklerinin hedef al1nmas1d1r. İkinci sebep birtak1m d1_güçlerin Arnavut milliyetçili ini temel felsefe ve anlay1_ olarak benimsemi_ olan Ibrahim Rugova'y1 dünyaya Kosova Arnavutlar1n1n lideri olarak lanse etmeleri ve Kosova meselesiyle ilgili olarak onu kendilerine muhatap almalar1d1r. Bu tutum do al olarak Kosova Arnavutlar1n1, Rugova'ya yakla_maya, sorunlar1n1 d1_dünyaya ta_1ma konusunda onu bir sözcü gibi görmeye zorlam1_t1r. Bu zorlama ise Rugova zihniyetinin propaganda ve etkinlik gücünü art1rm1_t1r. Üçüncü sebep ise Kosova Arnavutlar1n1n büyük ço unlu unun, kurtulu_u Balkanlar'daki tüm Arnavutlar1n birle_erek tek bir devlet çat1s1 alt1nda bir araya gelmekte ve bölgede kendilerini hedef alan tüm bask1c1 tutumlara bu devlet vas1tas1yla kar_1 koymakta görmeleridir. Dördüncü sebep ise bu bölgedeki Müslümanlar1n Oslam'1 yeterince bilmemeleri, özellikle Eski Yugoslavya Federasyonu döneminde uygulanan bask1lar yüzünden Oslam'1n itikadi ve ameli boyutu hakk1nda büyük ölçüde cahil b1rak1lm1_ olmalar1d1r. Fakat bu arada _unu da belirtelim ki, Kosova Müslümanlar1 aras1nda Arnavut milliyetçili inin etkin olmas1 kitle taban1n1n Oslami duyarl1l1 1n1 fazla y1pratmam1_t1r. Halk yukarıda sayd1 1m1z sebeplerden dolayı Arnavut milliyetçili ine ilgi duysa da, Oslam'1 ö renme ve ya_ama konusundaki gayreti de günden güne artmaktadır. Özellikle son dönemde fiili mücadeleden yana olan Kosova Kurtulu_ Ordusu'nun Ibrahim Rugova hareketine alternatif güç olarak ortaya ç1km1_ olmas1n1n da olumlu etkileri olmaktadır. Kosova Kurtulu_ Ordusu'nun homojen yap1ya sahip ve tümüyle Oslami duyarl1l1 1 öne ç1karan bir cihad hareketi oldu unu söylemek _imdilik zor. Ama buna aç1k oldu unu, bilhassa gençleri Oslami yönden bilgilenmeye yöneltti ini söyleyebiliriz.